

STANOVISKO

HLAVNÉHO KONTROLÓRA K DOKUMENTU „KONTROLA PLNENIA PROGRAMOVÉHO ROZPOČTU MESTA ZA I. POLROK 2021“ A DOKUMENTU „KOMPLEXNÝ ROZBOR ZA 1. POLROK 2021“ ORGANIZÁCIE VPS, P.O.

Každá vyspelá spoločnosť sa pokúša zlepšovať spôsob, akým je spravovaná. Zverejňovanie informácií o naplnení, konštrukcii, či vývoji daňového či nedaňového systému umožňuje jeho lepšie pochopenie a objektívnejšie porovnávanie v čase základnej rozpočtovej jednotky, príspevkovej organizácie, s možnosťou porovnávania s ostatnými (porovnateľnými) jednotkami územnej samosprávy.

Priebežná kontrola výdavkov a následne vyhodnotenie plnenia výdavkov či následná revízia výdavkov, predstavuje štandardný nástroj na efektívnejšie dosahovanie cieľov verejnej politiky. Kontrola plnenia programového rozpočtu v samospráve pomáha hľadať priestor na adresnejšie sledovanie a hodnotenie verejných prostriedkov. **Hodnotenie výdavkov posudzuje adresnosť (komu a na aký program, podprogram), príp. účelnosť výdavkov (sociálna, zdravotná, kultúrna oblasť, prenesený výkon štátnej správy a pod.) a identifikuje opatrenia, ktoré zvyšujú hodnotu za peniaze z verejných financií, čím umožňujú fiškálnu úsporu, lepšie verejné služby pre občanov (výsledky) a/alebo presun financií na iné priority samosprávy.**

Daňový report príjmov a nedaňových príjmov, zhodnotenie stavu a charakteru vývoja výdavkov, vyhodnotenie plnenia, porovnanie v rokoch, predstavuje faktografický analytický opis finančného a ekonomického ocenenia činností mesta v rámci jednotlivých programov. Kontrola plnenia rozpočtu mesta spolu s finančným, ekonomickým vyhodnotením analytických jednotiek - obchodné spoločnosti, rozpočtové organizácie a príspevková organizácia tvorí konsolidovaný analyticko – štatistický report v oblasti hospodárenia s majetkom samosprávy a vývoja výnosov, nákladov, tržieb, príjmov a výdavkov, dotácií a napokon aj výsledkov hospodárenia.

V záujme vývoja a hospodárenia hospodárskych jednotiek je dôležité vykonávať priebežné (in time) a následné (ex ante) vykonávanie kontroly z hľadiska zákonnosti, predovšetkým so zameraním sa na dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti a účelnosti. V záujme zachovania uvedených princípov je **povinnosťou výkonných, riadiacich a zákonodarných orgánov mestskej samosprávy :**

- **sledovať v priebehu rozpočtového roka vývoj hospodárenia** podľa rozpočtu a v prípade potreby vykonávať zmeny rozpočtu,
- s povinným zavedením programového rozpočtovania **vykonávať v priebehu rozpočtového roka monitorovanie a hodnotenie** plnenia programov rozpočtu a vykonávať zmeny programov rozpočtu,
- **vykonávať v priebehu celého roka kontrolu hospodárenia** s rozpočtovými prostriedkami podľa osobitných predpisov,
- zabezpečiť, aby sa jej **rozpočtové prostriedky uvoľňovali iba v takej výške, aká zodpovedá rozsahu plnenia úloh zahrnutých v rozpočte,**
- **nezaväzovať sa v bežnom rozpočtovom roku na také úhrady, ktoré nemá subjekt zabezpečené v rozpočte** na bežný rozpočtový rok a ktorú budú zaťažovať programové rozpočty na nasledujúce roky,

- **finančné prostriedky používať len na krytie nevyhnutných potrieb** a opatrení vyplývajúcich z osobitných predpisov.

V súlade s **Príkazom primátora mesta č. 7/2021 z 16.6.2021 o zabezpečení kontroly plnenia programového rozpočtu rozpočtových organizácií a rozboru hospodárenia mestskej príspevkovej organizácie k 30.06.2021**, ktorý bol stanovený na deň 30.08.2021, za účasti členov finančno - ekonomickej komisie a určených členov komisie, v súlade s prerokovanými závermi z finančného plnenia rozpočtu mesta, rozboru hospodárenia mestskej príspevkovej organizácie Verejnoprospešné služby

predkladám stanovisko

ku kontrole plnenia programového rozpočtu mesta Stará Ľubovňa za I. polrok 2021 a rozboru hospodárenia mestskej príspevkovej organizácie k 30.06.2021.

Hodnotený dokument „**Kontrola plnenia programového rozpočtu mesta za I. polrok 2021**“ spolu s prílohami (ďalej len „kontrola plnenia rozpočtu“) za **účtovné obdobie od 01.01.2021 do 30.06.2021 je štruktúrovanou správou o finančnom plnení programového rozpočtu Mesta Stará Ľubovňa a príspevkovej organizácie VPS**, predložený na rokovanie komisie dňa 30.08.2021 a predkladaný na rokovanie mestského zastupiteľstva dňa 23.09.2021 ako **súhrnná informácia o reálnom a účtovnom stave programového rozpočtu, nakladaní a dodržiavaní základných princípov efektívneho hospodárenia s finančnými prostriedkami Mesta Stará Ľubovňa**.

Predložený dokument obsahuje **štruktúrovaný prehľad plnenia rozpočtovaných príjmov a štruktúrovaný prehľad čerpania výdavkov v analytickom členení na položky schválené v rozpočte na rok 2021, upravené v rozpočte (rozpočet po I. zmene) a skutočné, účtovné plnenie položky so stavom k 30.06.2021 v porovnaní so stavom plnenia k 30.6.2020, vo vybraných prípadoch vývoj aj v dlhšom časovom období (v textovej časti 3 či 4 ročné obdobie)**.

Výdavky rozpočtu mesta boli rozdelené do príslušných _ predpísaných štruktúrovaných programov. Každý program predstavuje súhrn aktivít (prac, činností a dodávok), zámer vyjadruje očakávaný pozitívny dôsledok dlhodobého plnenia príslušných cieľov. Dodržiavanie rozpočtového hospodárenia, plnenie resp. neplnenie jednotlivých položiek programu sú **dostatočne opísané v rámci textovej časti písomného zdôvodnenia programov a položiek**. Štruktúrovaný prehľad jednotlivých príjmov a výdavkov je **uvedený v tabuľkovej podobe, doplnený o textovú časť zhodnotenia dosiahnutého stavu, príp. číselných a štatistických hodnôt so zdôvodnením vykazovaných rozdielov v klesajúcich alebo narastajúcich trendoch položiek**.

ROZPOČTOVÉ HOSPODÁRENIE A ROZPOČET MESTA STARÁ ĽUBOVŇA V ROKU 2021

Programový rozpočet je pre samosprávu základným programovým dokumentom, podľa ktorého a na základe ktorého mesta plánuje realizáciu a finančné zabezpečenie svojich úloh a povinností, ktoré plní v súlade s osobitnými predpismi. Programový rozpočet Mesta Stará Ľubovňa na roky 2021 – 2023 (ďalej len „rozpočet mesta“) vyjadruje samostatnosť hospodárenia Mesta Stará Ľubovňa, obsahuje zámery a ciele, ktoré bude mesto realizovať z výdavkov rozpočtu mesta, napr. Rozvojový program mesta (ďalej len „RPM mesta“), dotácie, školstvo, granty a transfery a pod. Iba v prípade finančného zabezpečenia prostriedkov môže realizovať a plniť úlohy, a teda môže sa zaväzovať k záväzkom ovplyvňujúcim rozpočet mesta.

Rozpočet Mesta Stará Ľubovňa na rok 2021 bol schválený uznesením č. 635 MsZ XVII/2020 zo dňa 10.12.2020 ako vyrovnaný rozpočet s celkovými príjmami vo výške **16.493.027,-- €** a výdavkami vo výške **16.493.027,-- €**. Rozpočet bol prvou zmenou dňa 17.06.2021 uznesením č. 768 MsZ č. XX/2021 zmenený, s celkovými príjmami na príjmami vo výške **19.505.724,-- €** a výdavkami vo výške **19.505.724,-- €**, schválený ako vyrovnaný (vybilancovaný) rozpočet.

Napriek snahe zostaviť reálny rozpočet a podľa neho hospodáriť v priebehu celého hodnoteného obdobia sa mesto nevyhlo situácií, keď muselo do schváleného rozpočtu zasiahnuť a vykonať zmeny, aby zabezpečilo vyrovnanosť rozpočtu ku koncu rozpočtového roka, nielen zmenou rozpočtu prostredníctvom uznesenia mestského zastupiteľstva, ale aj v súlade so schválenou kompetenciou primátora na zmenu vybraných položiek rozpočtu v súlade so schválenou kompetenciou.

V priebehu polroka 2021 bolo vykonaných 9 rozpočtových opatrení, o ktorých mesto viedlo operatívnu evidenciu v súlade s ust. § 14 ods. 4 zákona č. 583/2004 Zb. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona o rozpočtových pravidlách“). Zmeny rozpočtu boli súčasne premietnuté do jednotlivých programov rozpočtu mesta.

Schválený a upravený rozpočet mesta

tab.č.1

Ukazovateľ	Rozpočet	Rozpočet po I. zmene	Skutočnosť	% plnenia
	2021	2021	k 30.6.2021	
BEŽNÉ PRÍJMY	14 286 447	15 321 325	7 795 510	14 286 447
BEŽNÉ VÝDAVKY	13 740 750	14 611 640	7 358 002	13 740 750
BEŽNÝ ROZPOČET (P-V)	545 697	709 685	437 508	545 697
KAPITÁLOVÉ PRÍJMY	97 797	779 592	192 856	97 797
KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY	2 417 484	4 990 095	651 258	2 417 484
KAPITÁLOVÝ ROZPOČET (P-V)	-2 319 687	-4 210 503	-458 402	-2 319 687
PREBYTOK ALEBO SCHODOK BEŽNÉHO A KAPITÁLOVÉHO ROZPOČTU	-1 773 990	-3 500 818	-20 894	-1 773 990
FINANČNÉ OPERÁCIE- PRÍJMOVÉ	2 108 783	3 865 611	2 424 815	2 108 783
FINANČNÉ OPERÁCIE-VÝDAVKOVÉ	334 793	364 793	214 493	334 793
FINANČNÉ OPERÁCIE-(P-V)	1 773 990	3 500 818	2 210 322	1 773 990
PRÍJMY CELKOM	16 493 027	19 966 528	10 413 181	16 493 027
VÝDAVKY CELKOM	16 493 027	19 966 528	8 223 753	16 493 027
PRÍJMY - VÝDAVKY (P - V)	0	0	2 189 428	0

Vykonanými zmenami rozpočtu mesto predpokladalo dosiahnuť vyrovnaný rozpočet, tak ako bol zámer pri prvom schválení rozpočtu.

PLNENIE ROZPOČTU PRÍJMOV

V súlade s ust. § 5 ods. 1, 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa príjmy rozpočtu členia na vlastné a cudzie.

Vlastné príjmy bežného rozpočtu predstavovali daňové príjmy a nedaňové príjmy, boli plnené na úrovni 50,35% (r.2020 51,04%, r. 2019 50,39%); príjmy **kapitálového rozpočtu** predstavovali príjmy z predaja pozemkov, budov, boli plnené na úrovni 50,35% (r. 2020 101,65%, r. 2019 36,41%).

Cudzie príjmy bežného rozpočtu boli tvorené grantmi, transfermi v rámci verejnej správy na činnosť preneseného výkonu štátnej správy (základné školstvo, materské školy - 5 ročné deti, vzdelávacie poukazy, školský úrad, ŠFRB, stavebný poriadok, pozemné komunikácie, matrika, evidencia obyvateľstva, opatrovateľská služba, činnosť komunitného centra,. Plnenie cudzích príjmov prebiehalo na úrovni 51,65% (r. 2020 51,63%, r. 2019 58,03%).

Cudzie príjmy kapitálového rozpočtu predstavovali: dotácia na výstavbu MK Vansová ulica, rekonštrukciu krytej mestskej plavárne, grant na rekonštrukciu vnútroblokových priestorov, výstavbu lodenice, zníženie energetickej náročnosti ZŠ, havarijný stav ZŠ Levočská. Plnenie cudzích kapitálových príjmov bolo na úrovni 21,48% (r. 2020 99,01%, r. 2019 78,15%).

Plnenie rozpočtu príjmov

tab. č. 2

	Ukazovateľ	Rozpočet	Skutočnosť 30.6.2021	% plnenia	Skutočnosť 30.6.2020
		2021			
	BEŽNÉ PRÍJMY				
<i>Vlastné zdroje</i>	Daňové príjmy	8 419 800	4 276 643	50,79	4 250 506
	Nedaňové príjmy	669 550	300 072	44,82	247 265
<i>Cudzie zdroje</i>	Granty a transfery	6 231 975	3 218 795	51,65	2 836 138
	BEŽNÉ PRÍJMY SPOLU	15 321 325	7 795 510	50,88	7 333 909
	KAPITÁLOVÉ PRÍJMY				
<i>Vlastné zdroje</i>	Príjem z predaja budov a strojov	0	0	0	16 235
	Príjem z predaja pozemkov	70 000	36 807	52,58	147 303
	Príjem združené investičné prostriedky	1 000	3 834	383,40	0
<i>Cudzie zdroje</i>	Granty a projekty	708 592	152 215	21,48	1 660 402
		0	0	0,00	0
	KAPITÁLOVOVÉ PRÍJMY SPOLU	779 592	192 856	24,74	1 823 940

Plnenie rozpočtu príjmov zhrnutie

tab. č. 3

	Rozpočet	Skutočnosť 30.6.2020	% plnenia
Príjmy			
vlastné	9 089 350	4 576 715	50,35
cudzie	6 231 975	3 218 795	51,65
bežné príjmy	15 321 325	7 795 510	50,88

vlastné	71 000	40 641	57,24
cudzie	708 592	152 215	21,48
kapitálové príjmy	779 592	192 856	24,74

Podľa ustanovení zákona č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre rok 2021 mesto rozpočtovalo výnos podielových daní pridelených samospráve na základe východísk rozpočtu verejnej správy, štátneho rozpočtu a rozpočtu obcí na roky 2021 – 2023, predpokladaného výnosu podielových daní v roku 2020 a so zohľadnením rizík daňovej prognózy. K 30.6.2021 výnos dane z príjmov poukázaný územnej samospráve bol vo výške **3.508.584€ (r. 2020 3.515.724€, r. 2019 3.511.433€, r. 2018 3.083.601€, r. 2017 2.822.966€)** a dosiahol **48,68% (r. 2020 49,44%, r. 2019 49,27%, r.2018 50,88%, r.2017 50,09%)** z upraveného rozpočtu, čo predstavuje nárast oproti porovnateľnému obdobiu predchádzajúceho obdobia vo výške 7.140€ (r. 2020 4.291€, nárast v r. 2019 427.832€, nárast v r.2018 260.635 €, nárast v r.2017 152.476,00 €).

Na základe uvedeného konštatujem, že spracovatelia rozpočtu pri zostavovaní bežných príjmov rozpočtu postupovali odborne, na základe kvalifikovaných predpokladov. Ostražitým prístupom čerpania rozpočtu boli priebežnou reakciou na mimoriadnu situáciu (v oblasti ochrany verejného zdravia a zvýšeného rizika šírenia ochorenia COVID-19) v spojení s možnosťou neplnenia daňových aj mimorozpočtových príjmov mesta, prehodnotené nevyhnutné výdavky, pozastavené vybrané druhy výdavkov (bežné aj kapitálové - investičné) a zvýšený monitoring pre napĺňanie bežných aj kapitálových príjmov, ktoré vyplývajú z uzatvorených zmluvných vzťahov. Súčasne mesto identifikovalo ďalšie možnosti dodatočného financovania riadnych aj mimoriadnych výdavkov (napr. v oblasti školstva _ získavanie dodatočnej podpory na kompenzáciu výpadku príjmov, dotácie na výpadok príjmov z dôvodu vykonávania protiepidemiologických opatrení a pod.) Plnenie rozpočtu v oblasti bežných príjmov bolo naplnené, kapitálové príjmy neboli plnené na uspokojivej úrovni.

Celkovo mesto plnilo vlastné príjmy bežného rozpočtu na 50,88% (r. 2020 51,04%, r. 2019 50,39%, r.2018 53,53%, r.2017 52,44 %) a vlastné príjmy kapitálového rozpočtu plnilo na úrovni 57,24)% (r. 2020 139,5%, r. 2019 36,41%, r.2018 167,88%, r.2017 63,76%). V súlade s vývojom príjmov boli naplnené vlastné daňové príjmy, granty a transfery z cudzích zdrojov (prenesený výkon štátnej správy a finančné krytie garantované zo zákona), nedaňové príjmy, príjmy z predaja pozemkov, príjmy združených investičných prostriedkov a granty a projekty z cudzích zdrojov (nenárokovateľné zo zákona). **Na základe uvedeného je možné konštatovať, že celkový vývoj bežných príjmov a sa vyvíjal veľmi pozitívne, dosiahol uspokojivý stav.**

ČERPANIE ROZPOČTU VÝDAVKOV

Rozpočet výdavkov je členený na rozpočet bežných výdavkov a rozpočet kapitálových výdavkov, v priebehu rozpočtovaného obdobia došlo k zmenám, čoho výsledkom je nasledovný rozpočet výdavkov :

Čerpanie rozpočtu výdavkov

tab. č. 4

Výdavky	Rozpočet	Skutočnosť k 30.06.2020	% plnenia (S/RII*100)	Skutočnosť k 31.06.2019
Bežné výdavky	14 611 640	7 358 002	50,36	6 704 351
Kapitálové výdavky	4 990 095	651 258	13,05	637 880

Mesto zaznamenalo plnenie bežných výdavkov na úrovni 50,36% (r. 2020 48,90%, r. 2019 50,93%, r.2018 48,85%, r.2017 49,76%) a plnenie kapitálových výdavkov na úrovni 13,05% (r. 2020 18,20%, r. 2019 12,72%, r.2018 24,89%, r. 2017 9,58 %). V oblasti vývoja bežných výdavkov došlo opätovne k nárastu výdavkov oproti roku 2020, čiastočne spôsobené výdavkami na protiepidemiologické opatrenia.

ČERPANIE ROZPOČTU BEŽNÝCH VÝDAVKOV

Rozpočet bežných výdavkov bol zostavený a schválený tak, aby zabezpečil financovanie samosprávnych funkcií mesta v plnom rozsahu, úhradu záväzkov, financovanie nákladov, preneseného výkonu štátnej správy, financovanie výdavkov spojených so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku.

Z prehľadu čerpania bežných výdavkov je zrejmé, že v hodnotenom období došlo k nárastu použitia skutočných bežných výdavkov a k nárastu kapitálových výdavkov.

Na základe uvedených výpočtov je možné konštatovať, že bežné výdavky v roku 2021/2020 stúpali o 653.651€ (r. 2020/2019 749.0529€, r. 2019/2018 o 500.720€, r.2018/2017 o 856.135€, r.2017/2016 299.507 €, r. 2016/2015 o 296.125 €), **čo predstavuje nárast o 9,75%** (r. 2020/2019 **12,58%** (r.2019/2018 9,18%, r. 2018/2017 18,62%, r.2017/2016 6,97%, r.2016/2015 o 6,89 %)).

Nárast bežných výdavkov mesto zaznamenalo v oblasti programov: 1 Činnosť MsZ, MsR a komisií MsZ, , 3 Služby občanom, 4 Interné služby, 5 Bezpečnosť, 7 Spoločný obecný úrad pre územné rozhodovanie a stavebný poriadok, 9 Životné prostredie, 12 Školstvo, 13 Sociálne služby. **Pokles bežných výdavkov** mesto zaznamenalo v oblasti programov: 2 Samosprávne činnosti MsÚ, 6 Menšie obecné služby a podpora regionálnej a miestnej zodpovednosti, 8 Doprava a pozemné komunikácie, 10 Rozvoj bývania, 11 Šport a kultúra

Čerpanie rozpočtu bežných výdavkov

tab. č. 5

Číslo programu	Názov programu	Rozpočet 2020	Výdavky skutočnosť k 30.6.2021	% pomer k celkovému výdavkom	Výdavky skutočnosť k 30.6.2020	% pomer k celkovému výdavkom	% zmeny (r.2021/r. 2020)	Nárast v € -pokles v €
1	Činnosť MsZ, MsR a komisií MsZ	35 450	12 582	0,17	1 960	0,03	642	10 622
2	Samosprávne činnosti MsÚ	2 218 049	961 041	13,06	980 427	14,62	98	-19 386
3	Služby občanom	1 373 364	782 823	10,64	583 611	8,70	134	199 212
4	Interné služby	103 340	52 622	0,72	35 887	0,54	147	16 735
5	Bezpečnosť	277 691	169 331	2,30	147 641	2,20	115	21 690
6	Menšie obecné služby a podpora regionálnej a miestnej zamestnanosti	77 616	41 508	0,56	53 567	0,80	77	-12 059

7	Spoločný obecný úrad pre územné rozhodovanie a stavebný poriadok	154 640	92 452	1,26	71 271	1,06	130	21 181
8	Doprava a pozemné komunikácie	288 306	92 608	1,26	98 436	1,47	94	-5 828
9	Životné prostredie	515 288	284 399	3,87	242 329	3,61	117	42 070
10	Rozvoj bývania	25 332	12 316	0,17	13 269	0,20	93	-953
11	Šport a kultúra	727 130	317 441	4,31	333 433	4,97	95	-15 992
12	Školstvo	8 385 881	4 335 821	58,93	3 968 385	59,19	109	367 436
13	Sociálne služby	429 553	203 058	2,76	174 135	2,60	117	28 923
	Spolu výdavky programov	14 611 640	7 358 002	100,00	6 704 351	100,00	109,75	653 651

Pokiaľ bežné príjmy rástli o 6,29% (r. 2020/2019 6,49%, r.2019/2018 13,10%, r.2018/2017 13,13%, r.2017/2016 6,6%, r. 2016/2015 o 11,53%), bežné výdavky rástli rýchlejšie o 9,75% (r. 2020/2019 12,58%, r. 2019/2018 o 9,18%, r. 2018/2017 18,62%, r.2017/2016 6,97%, r. 2016/2015 o 7,40%). Celkový nárast bežných príjmov a nárast bežných výdavkov je dôsledkom tvorby prebytku bežnej časti vo výške 437.508€ (r. 2021/2020 629.558€, r. 2019 931.663€, r.2018 634.498€, r.2017 784.086€, r.2016 750.344€).

Na základe uvedeného je možné konštatovať, že spracovatelia rozpočtu pri zostavovaní rozpočtu v tejto položke postupovali veľmi uvážlivo, rozpočet bol postavený na reálnych predpokladoch, čo dokumentujú dosiahnuté výsledky. Pozitívny (neočakávaný) výber dane z príjmov fyzických osôb na celoštátnej úrovni prispel k uspokojivému plneniu v položke daňové príjmy_podiellové dane, ktorých ale napĺňanie priamo neovplyvňuje svojimi rozhodnutiami ani činnosťou mesto (toto môže ovplyvniť iba nárastom počtu obyvateľov). Strategické rozhodnutia o priebežných (čiastočných) zmenách rozpočtu, v súlade so zverenými kompetenciami primátora, svedčia o zodpovednom prístupe a zabezpečení priebežného a preukázateľného rozpočtovníctva a účtovníctva.

ČERPANIE KAPITÁLOVÝCH VÝDAVKOV

Mesto dosiahlo v I. polroku 2021 kapitálové príjmy vo výške 192.856€ (r. 2020 1.823.940€, r. 2019 466.731€, r.2018 73.396€, r.2017 274.092€, r.2016 624.654€), čo predstavuje plnenie vo výške 1,85% (r. 2020 101,65%, r. 2019 6,28%, r.2018 1,16%, r.2017 4,76%, r.2016 9,50%) z celkových príjmov rozpočtu a kapitálové výdavky vo výške 651.258€ (r. 2020 637.880€, r.2019 430.028€, r.2018 361.111€, r.2017 225.903 €, r.2016 1.371.982 €), čo predstavuje plnenie 7,92% (r. 2020 8,46%, r. 2019 6,52%, r.2018 5,96%, r.2017 4,49%, r. 2016 23,56 %) z celkových výdavkov rozpočtu a zároveň 13,05% (r. 2020 18,20%, r.2019 12,72%, r.2018 19,76%, r.2017 9,58%, r.2016 53,06%) plnenie z plánovaných rozpočtovaných výdavkov kapitálového rozpočtu.

Kapitálová časť rozpočtu zaznamenala schodok 458.402€ (r. 2020/2019 prebytok 1.186.060€, r.2019 36.703€, r.2018 schodok 287.715 €, r.2017 prebytok 48.189€, r.2016 schodok vo výške 747.328€). Vlastné kapitálové príjmy dosiahlo mesto v objeme 40.641€ (r. 2020 163.538€, r. 2019 84.780€, r.2018 43.650€, r.2017 235.922 €, r.2016 10.745 €) t.j. 21,07% z celkových kapitálových príjmov (r. 2020 8,87%, r. 2019 18,16%, r.2018 59,47%, r.2017 86,07%, r.2016 1,72%) a cudzie kapitálové príjmy v objeme 152.215€ (r. 2020 1.660.402€, r. 2019 381.951€, r.2018 29.746€, r.2017 38.170€, r.2016 613.909 €) t.j. 78,93% z celkových kapitálových príjmov (r. 2020 99,01%, r. 2019 81,83%, r.2018 40,52%, r.2017 13,93%, r.2016 98,28%). Celkovo boli kryté kapitálové výdavky z príjmov vytvorených vlastnou činnosťou _ príjem z predaja pozemkov, vo väčšej miere z grantov

a transferov (r. 2020 vlastné kap.příjmy 8,97%, cudzie kap. príjmy 91,03%, r. 2019 vlastné kapitálové príjmy 36,41% cudzie kapitálové príjmy 78,15%, r.2018 vlastné kapitálové príjmy 59,47% cudzie kapitálové príjmy 40,53%).

V hodnotenom polroku na krytie kapitálových výdavkov slúžili dosiahnuté prevažne kapitálové príjmy _ cudzie pochádzajúce z grantov a transferov. Ďalšie kapitálové výdavky boli hrazené z vytvoreného prebytku bežnej časti rozpočtu.

FINANČNÉ OPERÁCIE

Súčasťou rozpočtu sú aj finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody z peňažných fondov a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie. Za finančné operácie sa považujú aj poskytnuté pôžičky a návratné finančné výpomoci z rozpočtu a ich splátky, vystavené a prijaté zmenky, predaj a obstaranie majetkových účastí.

Plnenie finančných operácií v I. polroku 2018

tab. č. 6

Finančné operácie	Rozpočet	Rozpočet I. zmena	Skutočnosť k 30.6.2020	% plnenia (S/RII*100)	Skutočnosť k 30.6.2019
príjmové	2 108 783	3 865 611	2 424 815	62,73	639 393
výdavkové	334 793	364 793	214 493	58,80	196 809

Plánované finančné operácie boli rozpočtované na úrovni príjmov a výdavkov s prebytkom 1,773.990€, r. 2020 954.967€, r. 2019 schodok 150.468€, r.2018 833.258€, r.2017 schodok 85.385€, r.2016 schodok 331.439 €, po I. zmene rozpočtu s prebytkom 3.500.818€ (r. 2020 1.115.289, r. 2019 1.349.710€, r.2018 1.160.391€, r.2017 917.812€, r.2016 408.477€). Skutočné plnenie bolo dosiahnuté na úrovni príjmov vo výške 2.424.815€ (r. 2020 639.393€, r. 2019 1.734.960€, r.2018 1.561.645€, r.2017 96.258€, r.2016 899.637 €) splnené na 62,73% (r. 2020 42,99%, r.2019 4,6%, r.2018 8,82%, r.2017 7,3%, r.2016 78,29%) a na úrovni výdavkov 214.493€ (r. 2020 196.809€, r.2019 209.568€, r.2018 239.893€, r.2017 204.811€, r.2016 151.499 €), splnené na 58,80% (r. 2020 54,4%, r.2018 59,79%, r.2017 51,04%, r.2016 20,46%).

Najpodstatnejšiu časť príjmových operácií predstavovali príjmy z kapitálového úveru, zo splácania pôžičiek zo ŠFRB, príjmy z titulu zloženia zábezpeky z verejného obstarávania, prevod zostatku príjmov finančných prostriedkov z roka 2020, čerpaním zostatku transferu na výstavbu Vansovej ulice. Výdavkové operácie predstavovali splátky úverov v zmysle schválených úverových plánov a zmlúv. Medziročne finančné operácie zaznamenali nárast v oblasti príjmovej a nárast v oblasti výdavkovej časti.

Prebytok v oblasti finančných operácií bol spôsobený nedočerpaním (zostatok z roku 2020) kapitálového úveru, nevyčerpaním prebytku programového rozpočtu mesta za rok 2020.

VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA

Princíp rozpočtového hospodárenia znamená, že mesto je povinné hospodáriť v súlade so schváleným rozpočtom, ktorý sa zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový. **V priebehu rozpočtového roka musí samospráva sledovať vývoj svojho hospodárenia a v prípade potreby prijímať potrebné opatrenia, príp. reagovať na zníženie plnenia rozpočtu v oblasti príjmov viazaním rozpočtových výdavkov a pod.**

V súlade s ustanovením § 2 písm. b) a c) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy prebytkom rozpočtu je kladný rozdiel medzi príjmami a výdavkami rozpočtu; schodkom rozpočtu je záporný rozdiel medzi príjmami a výdavkami rozpočtu, pričom súčasťou príjmov a

výdavkov rozpočtu obce nie sú finančné operácie. V súlade s ust. § 16 ods. 6 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy prebytok alebo schodok rozpočtu sa zisťuje podľa § 10 ods. 3 písm. a) a písm. b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy .

Rozpočtové hospodárenie mesta v I. polroku 2020

tab. č.7

Ukazovateľ	Rozpočet	Rozpočet po I.zmene	Skutočnosť	% plnenia	Skutočnosť	Rozdiel v rokoch	% nárastu/poklesu
	2021	2021	k 30.6.2021		k 30.6.2020	k 30.6.2019	
BEŽNÉ PRÍJMY	14 286 447	15 321 325	7 795 510	50,88	7 333 909	6 886 955	461 601
BEŽNÉ VÝDAVKY	13 740 750	14 611 640	7 358 002	50,36	6 704 351	5 955 292	653 651
BEŽNÝ ROZPOČET (P-V)	545 697	709 685	437 508	61,65	629 558	931 663	-192 050
KAPITÁLOVÉ PRÍJMY	97 797	779 592	192 856	24,74	1 823 940	466 731	-1 631 084
KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY	2 417 484	4 990 095	651 258	13,05	637 880	430 028	13 378
KAPITÁLOVÝ ROZPOČET (P-V)	-2 319 687	-4 210 503	-458 402	10,89	1 186 060	36 703	-727 658
PREBYTOK ALEBO SCHODOK BEŽNÉHO A KAPITÁLOVÉHO ROZPOČTU	-1 773 990	-3 500 818	-20 894	0,60	1 815 618	968 366	-1 836 512
FINANČNÉ OPERÁCIE-PRÍJMOVÉ	2 108 783	3 865 611	2 424 815	62,73	639 393	79 758	1 785 422
FINANČNÉ OPERÁCIE-VÝDAVKOVÉ	334 793	364 793	214 493	58,80	196 809	209 568	17 684
FINANČNÉ OPERÁCIE-(P-V)	1 773 990	3 500 818	2 210 322	63,14	442 584	-129 810	-237 979
PRÍJMY CELKOM	16 493 027	19 966 528	10 413 181	52,15	9 797 242	7 433 444	615 939
VÝDAVKY CELKOM	16 493 027	19 966 528	8 223 753	41,19	7 539 040	6 594 888	684 713
PRÍJMY - VÝDAVKY (P - V)	0	0	2 189 428	0,00	2 258 202	838 556	1 350 872

Výsledok hospodárenia mesta k 30.6.2021, prebytok vo výške 2.189.428€ (r. 2020 2.258.202€, r.2019 838.556€, r.2018 244.700€, r.2017 723.722€, r.2016 751.154€), bol zistený podľa § 2 písm. b) a c) a § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Mesto Stará Ľubovňa dosiahlo k 30.6.2021 prebytok rozpočtového hospodárenia, ktorý pozostáva z :

- prebytku v bežnej časti rozpočtu vo výške 437.508€ (r. 2020 629.558€, r. 2019 931.663€, r.2018 634.498€, r.2017 784.086€),
- schodku v kapitálovej časti rozpočtu vo výške 458.402€ (r. 2020 prebytku 1.186.060€, r. 2019 36.703€, r.2018 schodok 287.715€, r.2017 prebytok 48.189€),

- prebytku z finančnej časti rozpočtu vo výške 2.210.322€ (r. 2020 442.584€, r.2019 schodok 129.810€, r.2018 schodok 102.083€, r.2017 schodok 108.553€).

Na základe uvedených skutočností je možné konštatovať, že finančné hospodárenie mesta v I. polroku 2021 bolo pozitívne, okrem iného aj s ohľadom na:

- stabilne sa vyvíjajúce daňové príjmy (rozdiel rokov 2021/2020 pokles 7.140€, r. 2020/2019 nárast 4.291€), do roku 2019 samospráva zaznamenávala 8 rokov po sebe dramaticky vyšší nárast príjmov (daňové príjmy predstavujú najstabilnejšiu a najvýznamnejšiu zložku rozpočtu),
- rozhodnutím samosprávy o zvyšovaní majetkových daní (daň z pozemkov, daň zo stavieb),
- pravidelne vytváraný prebytok bežného rozpočtu z predchádzajúceho rozpočtového roka,
- čiastočne prijímané individuálne reštriktívne rozhodnutia za účelom znižovania vlastných výdavkov rozpočtu a hľadanie úspor prostredníctvom externých (štrukturálnych) zdrojov financovania, prípadne viac – zdrojového financovania prostredníctvom právnych subjektov v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávy,
- financovanie vybraných činností prostredníctvom podpôr zo štrukturálnych fondov alebo štátneho rozpočtu.

BILANCIA AKTÍV A PASÍV

Na základe vykonanej účtovnej závierky boli výsledky premietnuté do výkazu súvaha k 30.6.2021, údaje sú za MsÚ, predstavujú hodnotu aktív a hodnotu pasív. Každá rozpočtová a príspevková organizácia mesta zostavuje súvahu samostatne.

Z údajov v súvahe k 30.6.2021 je možné konštatovať, že celková hodnota majetku v medziročnom porovnateľnom období stúpla o 2.399.243€ (r. 2020 2.074.691€, r. 2019 1.887.750€, r.2018 672.735€, r.2017 40.878€, r.2016 o 486.222 €), pokles majetku nastal iba v časti majetku, druh:

- software a drobný DNM,
- stavby,
- stroje, prístroje, zariadenia,
- dopravné prostriedky.

V najbližšom období (opakovane, resp. pravidelne) je potrebné systematizovať časť majetku evidovanú ako nedokončené hmotné investície, keďže dlhodobo samospráva eviduje vysokú evidovanú hodnotu nedokončených investícií.

ÚDAJE O HOSPODÁRENÍ PRÍSPEVKOVEJ ORGANIZÁCIE V PÔSOBNOSTI MESTA

V zmysle ust. § 21 ods. 2 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov je príspevková organizácia právnická osoba mesta, ktorej menej ako 50 % výrobných nákladov je pokrytých tržbami a ktorá je na rozpočet mesta napojená príspevkom.

Príspevková organizácia Verejnoprospešné služby, p.o. Stará Ľubovňa hospodári, spravuje a udržiava majetok mesta v súlade so zriaďovacou listinou, vykonáva hlavnú činnosť v súlade s požiadavkami mesta a podnikateľskú činnosť za účelom vytvárania zisku.

Príspevok pre rozpočtovú organizáciu bol predmetom schválenia mestským zastupiteľstvom v rámci Programu 3: Služby občanom ako súčasť schváleného rozpočtu mesta. Schválený príspevok na hlavnú činnosť rok 2019 1.062.900€ (r. 2020 1.052.880€, r.2019 858.684€, r.2018 746.123€, r.2017 673.437€, r.2016 650.000€), skutočnosť plnenia k 30.6.2021 vo výške 529.757€ (r.2020 503.754€, r. 2019 441.092€, r.2018 367.336,85€, r.2017 341.190,77€, r.2016 331.250€).

Transfer finančných prostriedkov na realizáciu rozvojového programu mesta, malá grantová schéma a kapitálový transfer na r.2020 RPM: príspevok na údržbu komunikácií 100.000€, údržba ciest a chodníkov a akcie RPM 41.000€, kapitálový transfer VPS 6.912€ (rozpočet 11.220€).

K 30.6.2021 hospodárila spoločnosť so stratou 1.405,90€ (r.2020 strata 10.908,09€, r.2019 prebytok 1.309,99€, r.2018 7.608,50€, r.2017 8.983,51 €, r. 2016 7.761,78 €). Plnenie príjmov bolo vo výške 57,6% (r. 2020 54,87%) a výdavkov vo výške 48,13% (r. 2020 49,37%).

Organizácia mala uložených 7 opatrení, s ktorými pracovala. V rámci pracovného stretnutia boli zadefinované ďalšie. Komplexný rozbor hospodárenia príspevkovej organizácie a návrh na smerovanie spoločnosti a riešenie hospodárnosti, efektívnosti vo vybraných oblastiach, činnostiach bol predmetom pracovného stretnutia členov finančno – ekonomickej komisie, vedenia mesta dňa 30.8.2021.

ZHRNUTIE

Dokument „Kontrola plnenia programového rozpočtu Mesta Stará Ľubovňa za I. polrok 2021“ je spracovaný na **požadovanej odbornej, kvalitatívnej s uvedením číselných a analytických hodnôt, doplnený o textovú časť zhodnotenia dosiahnutého stavu, príp. číselných a štatistických hodnôt so zdôvodnením vykazovaných rozdielov v klesajúcich alebo narastajúcich trendoch položiek.** Hodnotenie programov rozpočtu je spracované na primeranej úrovni. Hodnotenie programového rozpočtu podáva prehľad o použití finančných prostriedkov, umožňuje preskúmať oblasť, plnenie vytýčených zámerov, priorít mesta a dosiahnutých cieľov.

Pri vybraných ukazovateľoch čerpania položiek rozpočtu je evidentný výsledok proklamovaných výhod programového viacročného rozpočtovania. Hodnotenie vychádza z plnenia všetkých programov, aktivít a viditeľné v širšom časovom kontexte, nakoľko takéto hodnotenie je veľmi vhodným nástrojom na manažérske riadenie rozpočtu mesta v dlhšom časovom období. **Hodnotenie plnenia príjmov a výdavkov v trojročnom či štvorročnom časovom slede odráža napĺňanie príjmov (aktívne a pasívne), uprednostňovanie oblastí a charakteru výdavkov, odráža priority rozhodovania zástupcov územnej samosprávy.**

Z vyššie uvedených dôvodov a na základe výsledkov hospodárenia z finančného plnenia rozpočtu mesta a rozboru hospodárenia mestskej príspevkovej organizácie Verejnoprospešné služby **odporúčam na rokovanie mestskému zastupiteľstvu a primátorovi mesta, prijať opatrenia :**

- *viazať rozpočtové prostriedky %-ným stanovením, schvaľovaním výdavkov v jednotlivých programoch, ktoré sú prioritné pre príslušný rozpočtový rok v oblasti tvorby a riadenia programového rozpočtu,*
- *prijímať ďalšie štrukturálne zmeny v oblasti zvyšovania a tvorby vyššieho prebytku bežného a kapitálového rozpočtu,*
- *vytvárať vlastné a zároveň vyššie zdroje z prebytku bežného a kapitálového rozpočtu za účelom alokácie dodatočných finančných zdrojov na ďalšie programovacie obdobie,*
- *hľadať ďalšie disponibilné finančné prostriedky mesta vyplývajúce zo štrukturálnych zmien činnosti mesta a obchodných spoločností a možného prerozdelenia činností vykonávaných v rámci príspevku príp. obchodnej činnosti mestských spoločností (zdieľaná dopravná infraštruktúra, technická infraštruktúra a pod.),*

- zaviesť benchmarky – kvantifikáciu merateľných ukazovateľov, definovať zmluvu o zabezpečení výkonov súvisiacich s obstaraním služieb vo verejnom záujme so všetkými obchodnými spoločnosťami a príspevkovou spoločnosťou mesta,
- presadzovať a zavádzať také finančné nástroje pre samosprávu, ktorými sa bude zvyšovať miera ich samofinancovania meraná pomerom vlastných príjmov vrátane bežných transferov k bežným výdavkom,
- pripraviť, spracovať a prijať strednodobé a dlhodobé plány v oblasti rozvoja infraštruktúry mesta (kvalifikovaná príprava území ešte pred schválením ÚP Mesta Stará Ľubovňa – zmeny a doplnky č.2 a ďalšie ,
- presadzovať vypracovanie ďalšieho postupu výstavby líniových stavieb s dôrazom na rozostavané stavby kanalizačných a vodárenských sústav vrátane komplexného spôsobu ich financovania nielen z fondov EÚ, ale aj zo štátneho rozpočtu v spolupráci s distribučnými spoločnosťami, a z vlastných prostriedkov prevádzkových spoločností ako ich vlastnú investičnú rozvojovú činnosť,
- alokovať vlastné finančné prostriedky v rámci Programu 10 Rozvoja bývania na financovanie technickej infraštruktúry v oblasti vytvárania technických podmienok na individuálnu bytovú výstavbu,
- optimalizovať sieť základných škôl a školských zariadení, za účelom posilnenia a využívania výhod z koncentrácie infraštruktúry,
- vybudovať vnútorné mechanizmy a pravidlá umožňujúce rozhodovanie na základe vyššej hodnoty za verejné peniaze, zanalyzovať morálne, technické a ekonomické zhodnotenie predchádzajúcej investície do majetku, vyhodnotiť návratnosť a ďalšie rozhodnutie o technickom zhodnotení podriaďiť analýze vyhodnotenia vyššej hodnoty za verejné peniaze,
- pri zámere uzatvárania dlhodobého nájomného vzťahu hnutel'ného i nehnuteľného majetku povinnosť predkladať stanovisko oddelenia výstavby a oddelenia správy majetku mesta k možnosti a spôsobu správy a údržby, príp. dlhodobého zhodnotenia majetku,
- uskutočňovať valné zhromaždenia o.i. aj za účasti ekonóma a právnika,
- prehodnotiť finančné limity zákazky (článok II. bod. 2.3. Smernice upravujúcej postup VO pri VO zákaziek v zmysle zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o VO“) (ďalej len „Smernica o VO“, tieto sú určené v súlade s limitmi „zákon o VO“).

V Starej Ľubovni, dňa 3.9.2021

Ing. Ján Š i d l o v s k ý, v.r.
hlavný kontrolór